

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 305/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti postupu a rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10Sžk/55/2018 z 22. októbra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. februára 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho kasačná sťažnosť. Okrem toho žiada zrušenie napadnutého rozhodnutia s tým, že sa vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a zakáže sa mu pokračovať v namietanom porušovaní uvedených práv sťažovateľa.

II.

2. Sťažovateľ sa ako žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 25. augusta 2014, ktorým na základe podnetu žalobcu podľa § 20 ods. 1 písm. e) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“) bolo rozhodnuté, že navrhovaná výstavba lesnej cesty sa nebude posudzovať podľa tohto zákona.

3. Krajský súd v Bratislave žalobu rozsudkom z 21. novembra 2017 zamietol. Stotožnil sa s právnym názorom, že vzhľadom na to, že navrhovaná výstavba nie je činnosťou, ktorá by dosahovala hodnoty uvedené v prílohe 8 časti B zákona o posudzovaní vplyvov,

ministerstvo nemôže vykonať zisťovacie konanie podľa § 29 tohto zákona, a z tohto dôvodu na rozdiel od rozhodovania v zisťovacom konaní nie je ministerstvo povinné svoje rozhodnutie o podnete odôvodniť a vysporiadať sa so stanoviskami podľa § 23 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov.

4. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, podľa ktorej výklad zákona o posudzovaní vplyvov v znení platnom do 31. decembra 2014 je v rozpore s jeho právom ako zainteresovanej verejnosti na účinný prístup k rozhodovaciemu procesu v otázkach životného prostredia a výklad krajského súdu nezodpovedá požiadavke účinnosti takejto účasti. Sťažovateľ oprel svoju argumentáciu okrem iného o rozpor poskytnutého výkladu zákona o posudzovaní vplyvom s ustanoveniami Aarhuského dohovoru.

5. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol. Stotožnil sa s právnym posúdením veci krajským súdom. Námietkou sťažovateľa o porušení Aarhuského dohovoru sa nezaoberal z dôvodu, že podľa § 439 ods. 3 písm. c) Správneho súdneho poriadku kasačná sťažnosť nie je prípustná, ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred krajským súdom, hoci tak urobiť mohol. Podľa najvyššieho súdu túto námietku sťažovateľ neuplatnil v žalobe, ale prvýkrát až v kasačnej sťažnosti, a preto je táto námietka neprípustná.

III.

6. Podľa sťažovateľa porušenie základných práv spočíva v tom, že najvyšší súd sa odmietol zaoberať jeho argumentáciou, ktorá sa týkala výkladu zákona o posudzovaní vplyvov v nadväznosti na Aarhuský dohovor, ktorého zmyslom je zabezpečiť čo najširšiu a zároveň účinnú účasť verejnosti na rozhodovaní v otázkach životného prostredia. Sťažovateľ dodáva, že nedostatok odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa touto časťou argumentácie sťažovateľa nezaoberal, čo odôvodnil § 439 ods. 3 písm. b) Správneho súdneho poriadku, hoci jeho žaloba bola podaná ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ tvrdí, že takýto postup najvyššieho súdu znamená odmietnutie spravodlivosti v zmysle zaoberania sa námietkami sťažovateľa, ktoré, ak by sa preukázala ich dôvodnosť, mohli privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

IV.

7. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia

príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

8. Podstata práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (napr. II. ÚS 153/2018).

9. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (II. ÚS 44/03, III. ÚS 314/2018).

10. V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu je potrebné zohľadniť špecifiká správneho súdnictva, ktoré je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva je predovšetkým účinná ochrana subjektívnych práv, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 596/2012).

11. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ vytýka najvyššiemu súdu, že sa vôbec nevysporiadal alebo sa nedostatočne vysporiadal s námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil v kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu z 21. novembra 2017. Úlohou ústavného súdu bolo preto posúdiť, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľa dodržané, a teda či na tieto požiadavky najvyšší súd reflektoval v odôvodnení napadnutého rozsudku.

12. Najvyšší súd okrem opisu priebehu konania na krajskom súde v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na to, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu kasačného bolo posúdiť správnosť právnych záverov krajského súdu, ktorý po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného dospel k záveru, že žalovaný postupoval v súlade s platnou právnou úpravou a jeho rozhodnutie je zákonné. Najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd vec správne právne posúdil

a kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Najvyšší súd vyjadril súhlas s rozsudkom krajského súdu a v bodoch 30 až 34 napadnutého rozsudku dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ nastolil v konaní, a osobitne v kasačnej sťažnosti. Z obsahu rozsudku je zrejmé, že najvyšší súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého správny orgán v konaní náležite zistil skutkový stav, jeho postup bol správny a vydané rozhodnutie je zákonné.

13. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že najvyšší súd sa nezaoberal argumentmi sťažovateľa týkajúcimi sa toho, že výklad ustanovení zákona posudzovaní vplyvom tak, ako si ho osvojil krajský súd, je nezlučiteľný s Aarhuským dohovorom, najvyšší súd uviedol, že s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa tvrdeného porušenia Aarhuského dohovoru sa najvyšší nezaoberal, pretože podľa § 439 ods. 3 písm. b) Správneho súdneho poriadku kasačná sťažnosť nie je prípustná, ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred krajským súdom, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, hoci tak urobiť mohol. Pretože uvedenú námietku sťažovateľ neuplatnil v podanej žalobe, ale prvýkrát až v kasačnej sťažnosti, táto námietka nie je prípustná.

14. Správne súdy postupovali v súlade so zákonom, preto k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tomto prípade nedošlo. Najvyšší súd neponechal bez povšimnutia argumenty sťažovateľa, ktoré mali pre vec podstatný význam a ktoré boli nastolené v priebehu konania či v podanej kasačnej sťažnosti. Odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a z práva na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia. V prípade sťažovateľa teda nemožno považovať závery rozsudku najvyššieho súdu za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné.

15. Medzi napadnutými rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by bolo možné dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu